

YSGOL GYFUN GYMRAEG GLANTAF

Polisi Diogelu Plant

Cynnwys	Tudalen
Adran A - Polisi Diogelu Plant	3-8
Adran B Atodiadau	9-18
Atodiad 1 Canllawiau Diogelu Plant i Staff a Llywodraethwyr	9-12
Atodiad 2 Delio â Datguddiad Personol	13-14
Atodiad 3 Siart Llif - Gweithdrefnau Amddiffyn Plant Cymru Gyfan 2008 - atgyfeirio	15
Atodiad 4 Siart Llif - Gwiriadau cofnodion troseddol y DBS a gwirio rhestrau gwahardd	16
Atodiad 5 Rhifau ffôn Cyswllt	17
Atodiad 6 Ffurflen i gofnodi pyderon am ddisgybl	18

YSGOL GYFUN GYMRAEG GLANTAF

Polisi Diogelu Plant

Rhagarweiniad

Mae pawb yn gyfrifol am ddiogelu a hyrwyddo lles plant a phobl ifanc, p'un a ydynt yn rhieni, yn aelod o'r teulu, yn ffrind neu gymydog, yn gyflogwr, yn weithiwr neu'n wirfoddolwr. Gall pawb yn y gymuned helpu i ddiogelu a hyrwyddo lles plant a phobl ifanc a dylent wneud hynny os oes ganddynt bryderon am les plentyn” *Diogelu Plant: Gweithio gyda'n Gilydd o dan Ddeddf Plant 2004*”

Mae Cadw Dysgwyr yn Ddiogel – Cylchlythyr Llywodraeth Cymru 158/2015 yn nodi:- ‘Dylai pawb sy'n gweithio mewn addysg rannu'r un nodau i gadw plant a phobl ifanc yn ddiogel’.

1.1 Mae Ysgol Gyfun Gymraeg Glantaf yn cydnabod yn llawn y cyfraniad y mae'n ei wneud i ddiogelu plant.

Mae pedair prif elfen yn ein polisi:-

- a. atal drwy'r addysgu a'r cymorth bugeiliol sy'n cael ei gynnig i ddisgyblion;
- b. gweithdrefnau ar gyfer adnabod achosion neu amheuon o gam-drin ac adrodd arnynt. Oherwydd ein cysylltiad dyddiol â phlant, mae staff yr ysgol mewn sefyllfa dda i sylwi ar unrhyw arwyddion allanol o gam-drin; a
- c. cefnogi disgyblion a gallai fod wedi cael eu cam-drin.
- ch. Atal pobl anaddas rhag gweithio gyda dysgwyr

1.2 Mae ein polisi'n berthnasol i'r holl staff a gwirfoddolwyr sy'n gweithio yn yr ysgol, ac i'r llywodraethwyr. Efallai mai cynorthwywyr dysgu, goruchwylwyr canol dydd, gofalwyr, ysgrifenyddion yn ogystal ag athrawon, fydd y bobl gyntaf y mae plentyn yn datgelu gwybodaeth iddynt.

Atal

2.1 Rydym yn cydnabod bod hunanwerth uchel, hyder, ffrindiau cefnogol a llinellau cyfathrebu da rhwng disgyblion ac oedolyn fedrant ymddiried ynddo yn helpu i ddiogelu disgyblion.

Felly bydd yr ysgol:

a. yn sefydlu a chynnal ethos lle mae'r plant yn teimlo'n ddiogel ac yn cael eu hannog i siarad, a lle'r ydym yn gwrando arnynt;

b. yn sicrhau bod y plant yn gwybod bod oedolion yn yr ysgol y medrant fynd atynt os ydynt yn poeni neu mewn trafferthion;

c. yn cynnwys, yn y cwricwlwm, weithgareddau a chyfleoedd Addysg Bersonol a Chymdeithasol i roi i'r plant y sgiliau angenrheidiol i ddiogelu eu hunain rhag cael eu cam-drin ac i wybod at bwy i droi am gymorth; ac

ch. yn cynnwys, yn y cwricwlwm, ddeunydd i helpu plant i ddatblygu agweddau realistig at gyfrifoldebau bywyd fel oedolyn, yn enwedig o ran sgiliau gofal plant a magu plant.

Gweithdrefnau

3.1 Byddwn yn glynu at Weithdrefnau Amddiffyn Plant Cymru Gyfan sydd wedi cael eu cadarnhau gan y Bwrdd Diogelu Plant Lleol.

3.2 Bydd yr ysgol yn:-

a. sicrhau bod ganddi uwch aelod o staff dynodedig sydd wedi derbyn yr hyfforddiant priodol.

b. cydnabod rôl y person dynodedig ac yn trefnu cymorth a hyfforddiant. Cwblhawyd cwrs "Gweithio gyda'n gilydd i Ddiogelu Plant" Bwrdd Lleol Diogelu Plant Caerdydd a Bro Morgannwg gan Mrs Rebecca Newis a Mr Denis Pugh.

c. sicrhau bod pob aelod o staff a phob llywodraethwr yn gwybod:-

- mai Mrs Rebecca Newis, Pennaeth Cynorthwyol, yw'r Swyddog Diogelu Plant a'u bod yn deall natur eu rôl;

- bod ganddynt gyfrifoldeb fel unigolion dros gyfeirio pryderon amddiffyn plant drwy ddefnyddio'r sianelau iawn ac o fewn y terfynau amser y cytunwyd arnynt gyda'r Bwrdd Lleol Diogelu Plant; a

- os nad yw Mrs Rebecca Newis yn bresennol y dylent fynd at Mr Denis Pugh, Pennaeth Blwyddyn 11. Yn absenoldeb y ddwy athrawes uchod, mae staff yn gwybod y dylent fynd at Dr Rhodri Thomas, Dirprwy Bennaeth neu Mr Alun Davies, Y Pennaeth.

ch. sicrhau bod aelodau staff yn ymwybodol o'r angen i fod yn effro i arwyddion o gam-drin ac yn gwybod sut i ymateb i ddisgybl a all ddatgelu camdriniaeth;

d. sicrhau bod rhieni'n deall y cyfrifoldeb sydd gan yr ysgol a'r staff dros amddiffyn plant drwy nodi ei hymrwymiaadau ym mhrosiectws yr ysgol;

dd. darparu hyfforddiant i'r holl staff fel eu bod yn gwybod:-

- i. beth yw eu cyfrifoldebau personol;
- ii. beth yw'r gweithdrefnau lleol y cytunwyd arnynt;
- iii. bod angen bod yn effro i adnabod achosion o gam-drin; a
- iv. sut i gefnogi plentyn sy'n datgelu camdriniaeth.

e. hysbysu'r tîm gwasanaethau cymdeithasol lleol os:-

- bydd disgybl ar y gofrestr amddiffyn yn cael ei wahardd nail ai am dymor penodol neu'n barhaol; ac
- os yw disgybl sydd ar y gofrestr amddiffyn plant yn absennol o'r ysgol heb eglurhad am fwy na dau ddiwrnod (neu am ddiwrnod yn dilyn penwythnos);

f. gweithio i ddatblygu cysylltiadau effeithiol ag asiantaethau perthnasol ac yn cydweithredu, fel bo angen, gyda'u hymholiadau i faterion amddiffyn plant, gan gynnwys mynychu'r adolygiad cychwynnol a grwpiau craidd a chynadleddau amddiffyn plant a chyflwyno adroddiadau ysgrifenedig i'r cynadleddau;

ff. cadw cofnodion ysgrifenedig o bryderon am blant (gan nodi'r dyddiad, y digwyddiad a pha gamau a gymerwyd), hyd yn oed lle nad oes angen cyfeirio'r mater i'r gwasanaethau cymdeithasol yn syth;

g. sicrhau bod yr holl gofnodion yn cael eu cadw'n ddiogel a than glo;

ng. cadw at y gweithdrefnau a nodir yng nghylchlythyr cyfarwyddyd Llywodraeth Cynulliad Cymru;

h. sicrhau y llunnir gweithdrefnau recriwtio a dewis yn unol â chanllawiau Llywodraeth Cynulliad Cymru yn y cylchlythyr 34/2002 "*Amddiffyn Plant: Atal Pobl Anaddas rhag Gweithio gyda Phlant a Phobl Ifanc yn y Gwasanaeth Addysg*"; a

i. dynodi llywodraethwr amddiffyn plant i oruchwylio polisi ac arferion amddiffyn plant yr ysgol. Y Llywodraethwr Cyswllt Amddiffyn Plant yw Mrs Iona Edwards.

Cefnogi'r Disgybl Sydd Mewn Perygl

4.1 Rydym yn cydnabod y gallai plant sydd mewn perygl, sy'n wynebu camdriniaeth neu sy'n dyst i drais, gael eu heffeithio'n drom gan hyn.

4.2 Efallai mai'r ysgol yw'r unig elfen sefydlog, ddiogel a sicr ym mywydau plant sydd mewn perygl. Er hynny, pan fyddant yn yr ysgol mae eu hymddygiad yn gallu bod yn herfeiddiol ac anystywallt, neu allant fynd i'w cragen.

4.3 Bydd yr ysgol yn ceisio cefnogi'r disgybl drwy:-

a. gynnwys pethau yn y cwricwlwm sy'n annog hunanwerth a hunan-gymhelliad

b. ethos yr ysgol sy'n:-

- i. hyrwyddo amgylchedd cadarnhaol, cefnogol a diogel; ac yn
- ii. rhoi ymdeimlad o werth i ddisgyblion

c. un o amcanion polisi ymddygiad yr ysgol yw cefnogi disgyblion agored i niwed yn yr ysgol. Bydd pob aelod o staff yn cytuno ar ddull cyson o weithredu sy'n canolbwyntio ar ymddygiad y plentyn sydd wedi tramgwyddo ond heb niweidio hunanwerth y disgybl. Bydd yr ysgol yn ceisio sicrhau bod y disgybl yn gwybod bod rhai mathau o ymddygiad yn annerbyniol, ond ei bod hi neu ef yn cael eu gwerthfawrogi ac nad ydynt i'w beio am unrhyw gam-drin sydd wedi digwydd;

ch. cael cyswllt cyson ag asiantaethau eraill sy'n cefnogi'r myfyriwr, fel y Gwasanaethau Cymdeithasol, y Gwasanaethau Iechyd Meddwl Plant a Phobl Ifanc, y Gwasanaeth Seicoleg Addysg, y Gwasanaethau Cymorth Ymddygiad a'r Gwasanaeth Lles Addysg; a thrwy

d. cadw cofnodion a hysbysu'r Gwasanaethau Cymdeithasol cyn gynted ag y mae unrhyw bryder yn ailgodi.

4.4 Pan fydd disgybl ar y gofrestr amddiffyn plant yn symud o'r ysgol, byddwn yn trosglwyddo'r wybodaeth i'r ysgol newydd ar unwaith ac yn hysbysu'r Gwasanaethau Cymdeithasol.

5 Bwlio

Mae ein polisi ar fwlio wedi'i nodi yn nogfen Polisi Atal Bwlian ac mae'n cael ei adolygu'n flynyddol gan y corff llywodraethu.

6 Ymyrryd yn Gorfforol

Mae ein polisi ar ymyrryd yn gorfforol wedi'i nodi ym Mholisi Ymyrryd yn Gorfforol ac mae'n cael ei adolygu'n flynyddol gan y corff llywodraethu.

7 Plant gyda Datganiadau Anghenion Addysgol Arbennig

Rydym yn cydnabod yn ystadegol mai plant gydag anabledau ac anawsterau ymddygiad yw'r rhai sydd fwyaf agored i gael eu cam-drin. Mae angen i staff yr ysgol sy'n delio â phlant gydag anabledau difrifol a lluosog, nam ar y synhwyrâu a/neu **broblemau ymddygiad ac emosiynol, fod yn arbennig o sensitif i arwyddion o gam-drin.**

8 Gweithdrefnau Recriwtio

Mae Ysgol Gyfun Gymraeg Glantaf yn gweithredu gweithdrefnau recriwtio a rheoli sy'n ystyried yr angen i ddiogelu plant a phobl ifanc gan gynnwys trefniadau ar gyfer cynnal gwiriadau priodol ar staff a gwirfoddolwyr sy'n cydymffurfio â gweithdrefnau rhyngasiantaethol y cytunwyd arnynt yn lleol ag Adnoddau Dynol.

Bydd Ysgol Gyfun Gymraeg Glantaf yn dilyn gweithdrefnau'r Cyngor o ran hysbysebu, cyfweld a recriwtio staff gan gynnwys y gofyniad am wiriadau'r Swyddfa Cofnodion Troseddol sef y Disclosure Barring Service (DBS).

Mae Ysgol Gyfun Gymraeg Glantaf yn gweithredu arferion recriwtio diogel gan sicrhau bod pob aelod o staff a ddaw i gysylltiad â phlant neu wybodaeth am blant wedi cael gwiriadau cyfeirio priodol y Swyddfa Cofnodion Troseddol a gyflawnwyd yn unol â Chylchlythyr Llywodraeth Cymru Rhif: 158/2015 *Cadw dysgwyr yn ddiogel*

9 Radicaleiddio

Mae'r ysgol yn ymwybodol o'i chyfrifoldebau (o dan Adran 26 o Ddeddf Gwrth-derfysgaeth a Diogelwch 2015 a Chanllawiau Dyletswydd i Atal) i ddiogelu disgyblion sydd mewn perygl o gael eu radicaleiddio. Gwna'r ysgol hyn drwy:

- Ddarparu amgylchedd diogel i ddisgyblion siarad am faterion a all beri pryder iddynt, gan gynnwys pynciau sensitif fel terfysgaeth ac ideoleg eithafol.
- Nodi ac asesu risg unigolion a all gael eu denu at derfysgaeth, eithafiaeth dreisgar neu ddi-drais.
- Gwybod sut i gwblhau atgyfeiriad Channel a sut i gael cefnogaeth i'r plentyn/person ifanc
- Sicrhau bod staff yn cael hyfforddiant priodol a'u bod yn meddu ar y wybodaeth a'r hyder i nodi disgyblion sydd mewn perygl o gael eu denu at derfysgaeth ac eithafiaeth a herio syniadau eithafol.
- Sicrhau bod plant yn ddiogel rhag deunyddiau terfysgaeth ac eithafiaeth pan fyddant yn defnyddio'r rhyngwrwd yn yr ysgol, yn cynnwys rhoi lefelau hidlo priodol ar waith.

10 Gofyniad i hysbysu'r heddlu am achosion o Anffurfio Organau Cenhedlu Benywod (FGM)

Mae'r ysgol yn ymwybodol o'i dyletswydd i hysbysu'r heddlu am achosion hysbys o FGM (adran 74 o Ddeddf Troseddau Difrifol 2015). Pan fydd staff yn amau bod achos o FGM wedi digwydd neu os credant y gall merch fod mewn perygl, yna bydd yr ysgol yn dilyn gweithdrefnau diogelu sydd eisoes yn bodoli yn yr achosion hyn.

11 Cam-drin Domestig a Thrais ar sail Rhywedd

Mae hyn yn ymwneud â'r canlynol: cam-drin corfforol, rhywiol, seicolegol, emosiynol neu ariannol lle mae'r dioddefwr yn byw gyda'r un sy'n cam-drin neu'n perthyn iddo. Gall dynion, menywod a phlant fod yn ddioddefwyr.

Mae plant mewn teuluoedd, lle mae problem cam-drin domestig, mewn perygl o gael eu niweidio.

Trais ar sail rhywedd yw trais neu fygythiadau o drais sy'n deillio o gredoau neu arferion sy'n gysylltiedig â rhywedd.

Trais rhywiol - yn cynnwys cam-fanteisio, aflonyddu neu fygythiadau o natur rywiol.

Yn aml ceir cysylltiadau rhwng cam-drin domestig a cham-drin plant. Pan fydd ysgolion yn gwybod neu'n amau bod cam-drin domestig yn y cartref yna dylai'r uwch-berson dynodedig ar gyfer Amddiffyn Plant gymryd camau priodol.

12 Cyfrinachedd

Mae angen deall materion cyfrinachedd os yw plentyn yn datgelu gwybodaeth am gael ei gam-drin. Efallai na fydd plentyn yn teimlo'n hyderus i ymddiried mewn aelod o staff ond os yw'n teimlo na fydd y wybodaeth yn cael ei datgelu i neb arall. Fodd bynnag, mae gan staff addysg gyfrifoldeb proffesiynol I rannu gwybodaeth berthnasol am amddiffyn plant gyda'r asiantaethau statudol dynodedig os yw plentyn yn cael trafferthion lles plant.

Mae'n bwysig bod pob aelod o staff yn delio â hyn yn sensitif ac yn egluro wrth y plentyn bod yn rhaid iddynt hysbysu'r bobl briodol fydd yn gallu helpu'r plentyn, ond na fyddant ond yn dweud wrth y rhai y mae angen iddynt wybod er mwyn gallu helpu. Dylent dawelu ofnau'r plentyn a dweud wrthynt na fydd pawb yn yr ysgol yn dod i wybod am eu sefyllfa.

Mae disgybl sydd yn datgelu gwybodaeth wedi gorfod bod yn hynod o ddewr ac efallai yn profi emosiynau sy'n croestynnu fel teimladau o euogrwydd, embaras, anffyddlondeb (os yw'r person sydd wedi'u cam-drin yn rhywun sy'n agos atynt) ac wedi cael eu brifo. Dim ond Mrs Rebecca Newis, Mr Denis Pugh a Mr Alun Davies sydd â mynediad at y cofnodion amddiffyn plant. Ar adegau eraill, cedwir y cofnodion yn ddiogel dan glo ac ar wahân i brif ffeil y plentyn.

28 Mehefin 2019